

тості продукції підприємства в ринкових умовах, є важливою умовою при визначенні критичного обсягу виробництва (точки беззбитковості) у грошовому вимірі [3, с. 124].

$$B_{кр} = C_{пост} / K_m, \text{ грн,}$$

де K_m — коефіцієнт маржинального прибутку.

Маржинальний прибуток є верхньою межею прибутку при зміні величини постійних витрат: коли постійні витрати прямують до нуля, операційний прибуток прямує до маржинального. [4, с. 107] Цей висновок є важливою умовою у розробці такої стратегії організації діяльності, при якій підприємство отримало б максимальний ефект з мінімальними витратами. Зміна постійних витрат приведе до зміни критичного обсягу реалізації та зони прибутковості для підприємства.

Література

1. *Колот В. М., Щербина О. В.* Підприємництво: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисп. — К.: КНЕУ, 2004. — 160 с.
2. *Планування та прогнозування в умовах ринку / Під ред. дфн., проф. Воронкової.* — К.: ВД «Професіонал», 2006. — 608 с.
3. *Цигилик І. І., Бибик Я. Р., Ємбрик М. Я., Парацич В. Ф.* Економіка підприємства (в питаннях і відповідях): Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури 2004. — 168 с.
4. *Журило А. М., Кравчук Ю. Б., Журило А. А.* Управління витратами підприємства: Навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 120 с.
5. *Єзупов Ю. А., Кубинець Л. Г.* Бізнес-план: методика розробки і аналізу: Навчальний посібник. — Одеса Опіум, 2001. — 230 с.
6. *Осіпов В. І.* Економіка підприємства: Підручник. — Одеса: Маяк, 2005. — 724 с.

УДК 65.016.7

Н. О. Сторчака, аспірант, асистент кафедри фінансів,
Сумський державний університет

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Проаналізовано причини появи кризових явищ на підприємствах за сучасних умов господарювання. Запропоновано використовувати реструктуризацію як інструмент оздоровлення підприємств, розглянуті форми та завдання реструктуризації.

The reasons of occurrence of the crisis phenomena at the enterprise under modern conditions of managing are analysed. The author proposes to use restructuring as the tool of improvement of the enterprise and considers forms and tasks of restructuring.

У процесі функціонування підприємства відбувається зміна кількісних і якісних характеристик. Наслідком порушення життєздатності підприємства є виникнення спочатку кризових явищ, а потім (по мірі їх накопичення) кризового стану підприємства як мікроекономічної системи.

Криза мікроекономічної системи, як правило, не виникає спонтанно, вона має свої причини та зовнішні прояви (ознаки). Причина появи кризових явищ у діяльності суб'єктів господарювання прихована в самому ринковому господарстві, викликана постійною зміною ринкових орієнтацій споживачів, невизначеність економічної поведінки контрагентів підприємства, необхідністю постійного корегування основних елементів та функціональних підсистем самого підприємства. Подолання кризи дає можливість продовжити життєдіяльність підприємства, забезпечити його відродження на тому ж або вищому рівні організації та ефективності. Розвиток підприємства можливий лише за умови подолання кризових явищ, що виникають на відповідному етапі розвитку, шляхом необхідного корегування системи управління підприємством [3].

В умовах переходу до ринкових відносин одним із головних напрямів програми реформування і управління виробничою діяльністю є реструктуризація.

Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», іншими нормативно-правовими документами передбачено використання реструктуризації як ефективного засобу відновлення платоспроможності підприємства, який рекомендується включати до плану санації.

Згідно Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» реструктуризація підприємства — це здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зміну форм власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурен-

тоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів.

У літературних джерелах, присвячених дослідженню реструктуризації підприємств, залежно від характеру застосовуваних заходів розрізняють такі форми реструктуризації:

- 1) реструктуризація виробництва;
- 2) реструктуризація активів;
- 3) фінансова реструктуризація;
- 4) корпоративна реструктуризація (реорганізація) [4].

Також при проведенні реструктуризації підприємств у системі антикризового фінансового управління необхідно дотримуватися завдань реструктуризації, а саме:

1. Визначення цілей розвитку підприємства і критеріїв їх досягнення.
2. Аналіз сильних і слабких сторін підприємства та загальна діагностика стану і тенденцій, аналіз фінансового стану.
3. Аналіз «проблемного поля» і виділення ключових проблем, формування нових шляхів і проектів рішення проблем.
4. Оцінка інноваційного потенціалу та аналіз й оцінка варіантів реформування.
5. Виділення пріоритетних напрямів діяльності (стратегії).
6. Розробка програми робіт та оцінка джерел ресурсів.
7. Розподіл ресурсів. Виділення першочергових проектів.
8. Формування команд. Розробка і захист першочергових проектів. Основні питання, що вирішуються на цьому етапі: продемонструвати можливості ефективної роботи в команді; провести попередню розробку першочергових проектів і відібрати частину з них для подальших доробок і реалізації.
9. Формулювання стратегії і тактики розвитку.
10. Визначення першочергових організаційних кроків [2].

Для створення дієвого та ефективного механізму реструктуризації підприємства необхідно використовувати таку методику проведення реструктуризації, зосереджуючись на етапі планування даного процесу, яка врахує індивідуальні особливості підприємства та сприятиме фінансовому оздоровленню такого суб'єкта господарювання. Під час розробки програми реструктуризації необхідно враховувати об'єктивно зумовлену послідовність реструктуризації підприємства, як системи складових, що формують фінансові ресурси підприємства.

Література

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».
2. *Комарецька П. В.* Реструктуризація промислових підприємств в системі антикризового фінансового управління // Формування ринкових відносин в Україні. — 2007. — № 6(73). — С. 61—64.
3. *Лігоненко Л. О.* Антикризове управління підприємством: Підручник. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. — 824 с.
4. *Терещенко О. О.* Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2000. — 412 с.

УДК 658.112

П. О. Татарчук, аспірант кафедри
стратегії підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ЛАНЦЮЖОК ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ ТА КООРДИНАЦІЯ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективним методичним підходом до обґрунтування доцільності та визначення раціональності реалізації стратегії географічної експансії є ланцюжок формування вартості, аналіз якого дозволяє виявити зв'язки між підприємствами в контексті оцінки потенціалу виробничої та маркетингової ефективності.

Price formation chain is an efficient technical approach to the substantiation of expediency and determination of rationality of geographical expansion strategy realization. It's analysis allows to reveal relations between enterprises within the scope of estimation of productive and marketing efficiency potencial.

В умовах динамічних та непередбачуваних змін економічного простору перед сучасними підприємствами гостро постає проблема пошуку адекватних та ефективних способів розвитку. У такому контексті одним з можливих варіантів забезпечення довгострокового ринкового успіху стає стратегія географічної експансії — комплексна за характером формування стратегія, що визначає переглядуваний набір способів досягнення довгострокових конкурентних переваг для забезпечення поновлюваної відмітності й прибутковості підприємства [1, с. 26] внаслідок розширення сфери географічної присутності підприємства в ринковому просторі. Результатом реалізації такої стратегії слід визнати просторовий розвиток підприємства, який проявляється через зміну структури його взаємовідносин та призводить до трансформації та розширення контуру взаємозв'язків з елемента-